

ב"ה

פרשת וילך

הגיה אות אחת כאילו כתב את כל הספר תורה

ישנו מצות עשה ("הלכה") דכתיבת ספר תורה, כמו שכתוב "ועתה כתבו לכם את השירה גו'¹", "כלומר כתבו לכם תורה שיש בה שירה זו כו'² - כמבואר בכמה מקומות (בראשונים ובאחרונים) שכאשר אין אפשרות לקיים את המצוה דכתיבת ספר תורה על ידי כל אחד ואחד מישראל בפני עצמו (שכל אחד ואחד יכתוב ספר תורה לעצמו), מפני צוק העתים כו' - מצטרפים כמה יהודים ביחד בכתיבת ספר תורה. ו"מנהג ישראל תורה הוא" - שיהודים רבים מצטרפים וכותבים ספר תורה ביחד, כך שלכל אחד ואחת מהם יש אות אחת (או אותיות אחדות) בספר תורה.

ומצינו דוגמא לדבר בהלכות שבת: כאשר שנים עושים מלאכה מסוימת ביחד, הנה אם זו מלאכה שאפשר לעשותה על ידי אחד, פטורים השנים שעשאוה; אבל אם זו מלאכה שאי אפשר לעשותה על ידי אחד, הרי הם חייבים, כי מאחר שמלאכה זו מוכרחת להעשות על ידי שנים דוקא, הרי זה נחשב כאילו כל אחד מהם עשה מלאכה גמורה.

ועל דרך זה מובן בנוגע לעניננו - כאשר אין אפשרות שכל אחד ואחד יכתוב ספר תורה לעצמו, מפני צוק העתים כו', ומוכרחים לצרף כמה יהודים ביחד כדי לכתוב ספר תורה, הרי זה נחשב כאילו כל אחד מהם כתב ספר תורה שלימה (כי בלעדו לא היו יכולים לעשות מלאכה זו). ועל אחת כמה וכמה כאשר מגיה אות אחת בספר תורה, שאז נחשב הדבר כאילו כתב את כל הספר תורה כולו³.

ומובן, שהכוונה בהגהת אות אחת בספר תורה היא - גם כאשר מתברר בעת ההגהה שאות זו כתובה כדבעי, ואין צורך בתיקון כלל. זאת אומרת: המצוה היא להגיה את הספר תורה (כדי שיוכלו לקרוא בה מתוך ידיעה על כשרותה). וכאשר מגיחים את הספר תורה - הנה אם מוצאים דבר הדורש תיקון בספר תורה, צריכים לתקן זאת; ואם מתברר שלא דרוש תיקון כלל, הרי גם אז קיים הוא את פעולת הגהת הספר תורה.

¹ וילך לא, יט.

² רמב"ם הל' ס"ת רפ"ז.

³ רמב"ם שם. שו"ע יו"ד סתר"ע.

דוגמא לדבר: בבדיקת חמץ נוהגים להניח עשרה פתיתי חמץ, אבל זהו רק מנהג והידור כו' כי "מעיקר הדין אין צריך כלל להניח פתיתים הללו קודם בדיקה, שאף אם יבדוק הבודק ולא ימצא שום חמץ בבדיקתו, אף על פי כן, לא בירך לבטלה, שכך המצוה לבדוק החמץ ולחפש אחריו שמא ימצא ממנו מאומה, ואם לא מצא אין בכך כלום, וכבר קיים המצוה כתיקונה"⁴.

ועל דרך זה מובן בנוגע לענינו - שהמצוה היא להגיה ולבדוק שמא ישנם דברים הדורשים תיקון, ואם הגיה ובדק וראה שהכל כשורה - הרי קיים את פעולת ההגה, וכעת יודעים באופן ברור שהספר תורה כשורה.

וכפי שמצינו בנוגע לקיום המצוה "הוכח תוכיח את עמיתך": קיום מצות "הוכח תוכיח" אינה תלויה בהצלחתו להשפיע שחבירו יטיב את הנהגתו - כי ההצלחה בפעולה ד"הוכח תוכיח" תלויה בידי הקב"ה, ועליו מוטל רק לעשות את כל התלוי בו - לדבר עם חבירו בדברים היוצאים מן הלב, בצנעה ובלשון רכה, ולדבר עמו פעם אחר פעם כו' (ככל הפרטים המבוארים בשולחן ערוך), ובוזה יצא ידי חובת קיום המצוה ד"הוכח תוכיח". ובנוגע להצלחת הפעולה - לפעמים מצליח בזה, ולפעמים, מצד גודל חשכת הגלות, אינו מצליח בזה חס ושלום, אבל גם כאשר לא הצליח לפעול ולהשפיע על הזולת, קיים את המצוה ד"הוכח תוכיח".

ועל דרך זה מובן בנוגע לקיום מצות "ואהבת לרעך כמוך" - הכתובה בהמשך הפסוקים לאחרי המצוה ד"הוכח תוכיח את עמיתך". ובהקדים: ידע איניש בנפשיה שלפעמים הנה גם כאשר מתבונן ומשתדל ומתייגע להחדיר בעצמו את כללות הרעיון ד"אהבת ישראל", ונדמה לו (ויתכן שכן הוא באמת) שהשתדלותו בזה היא באופן שלמעלה ממדידה והגבלה - הנה כאשר מביט ב"מְרָאָה" הפנימית שבו, רואה שעדיין אינו נמצא במעמד ומצב ד"ואהבת לרעך כמוך".

...ואם כן, טוען הוא, לשם מה כל ההשתדלות שלו בענין זה, כאשר אינו מצליח לפעול על עצמו את הענין ד"ואהבת לרעך כמוך" באמיתיות?! הנה על זה אומרים לו - שידועה קושיית הרב המגיד בנוגע לציווי "ואהבת את ה' אלקיך", כיצד שייך ציווי על מדה שבלב? - והתירוץ הוא, שהציווי הוא להתבונן בדברים המעוררים ומביאים את האהבה.

...הציווי הוא שאתה תעשה את כל התלוי בך - להתבונן בדברים המעוררים ומביאים לידי "אהבת ישראל" (על דרך האמור לעיל בנוגע למצות "ואהבת את ה' אלקיך"), וביחד עם זה, לדבר דיבורים ולעשות פעולות ברוח ד"ואהבת לרעך כמוך", כאילו שאתה נמצא במעמד ומצב כזה, ועל ידי הדיבורים והפעולות ברוח זו -

---

⁴ שו"ע או"ח סת"ב ס"א.

הרי הַרְגֵל נעשה טבע שני (על כל פנים), ובמשך הזמן יהיה זה טבעך האמיתי (לא רק טבע שני בלבד), כי צריך אתה רק לעורר את רצונך הפנימי והאמיתי - לקיים את רצון הקב"ה.

ונחזור לעניננו: כשם שבנוגע לאהבת ישראל (וכיוצא בזה) הציווי הוא רק להתבונן בדברים המעוררים ומביאים לידי אהבת ישראל, כמו כן מובן בנוגע להַגָּת הספר תורה, שהחיוב הוא להגיה את הספר תורה ולוודא שהספר תורה כשרה, כדי שיוכלו לקרוא בה.

ועל פי זה מובן שגם כאשר תוצאת ההגהה היא שאין דרוש שום תיקון, כי הספר תורה היתה כשרה בתכלית גם קודם ההגהה - הרי על ידי פעולת ההגהה נתבררה כשרותה של הספר תורה, ועל ידי זה מוציאים את הספר תורה מידי ספק כו', ויכולים לקרוא בה. וכאמור לעיל שהגהת הספר תורה, ואפילו הגהת אות אחת בלבד, נחשבת כאילו כתב את כל הספר תורה כולה.

קטע משיחת אדר"ח מר חשון, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשמ"ב ח"א ע' 323.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"י הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה